

INFO

Codul muncii

Newsletter specializat editat de RENTROP & STRATON,
transmis gratuit exclusiv abonaților la lucrarea «Consilier – Codul muncii»

iulie 2023 – august 2023

1. Concediul pentru îngrijirea copilului bolnav

Legea nr. 179/2023 pentru modificarea art. 26 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, publicată în Monitorul Oficial nr. 567 din 23 iunie 2023, prevede în prezent că salariatul poate beneficia de acest concediu până la împlinirea de către copil a vârstei de 12 ani.

Astfel, a fost înlocuită prevederea anterioară, care îi permitea salariatului să beneficieze de acest concediu numai până la împlinirea de către copil a vârstei de 7 ani. În cazul copilului cu handicap, salariatul beneficiază de concediul pentru afecțiuni intercurente, până la împlinirea de către copil a vârstei de 18 ani.

Reamintim că, fiind un caz de suspendare care se întemeiază pe un certificat medical, acest concediu nu se înregistrează în ReviSal. Potrivit

art. 145 alin. (4) din Codul muncii, perioada de suspendare a contractului de muncă pe parcursul concediului pentru îngrijirea copilului bolnav se ia în considerare la stabilirea duratei concediului de odihnă anual.

Poate beneficia de acest concediu:

- oricare dintre părinți, dacă are calitatea de salariat și a îndeplinit condițiile de cotizare. Nu pot beneficia ambii părinți simultan;
- salariatul care, în condițiile legii, a adoptat, a fost numit tutore, căruia i s-au încredințat copii spre creștere și educare sau în plasmă familial;
- persoanele autorizate să desfășoare activități independente, dacă s-au asigurat în sistemul asigurărilor sociale de sănătate pentru concedii și indemnizații.

2. Legi aplicabile personalului din învățământ

Legea nr. 198/2023, a învățământului preuniversitar, publicată în Monitorul Oficial nr. 613 din 5 iulie 2023 și Legea nr. 199/2023, a învățământului superior, publicată în Monitorul Oficial nr. 614 din 5 iulie 2023, cuprind reglementări detaliate privind statutul personalului din învățământ.

Spre exemplu, noua legislație prevede că personalul didactic repartizat cu statut de cadru didactic titular în unități de învățământ aflate în zone defavorizate sau izolate, stabilite cu consultarea partenerilor de dialog social, prin ordin al ministrului educației, beneficiază de o primă

de instalare neimpozabilă egală cu 5 salarii minime brute pe țară, cu obligația ca, pentru o perioadă de 5 ani școlari, să rămână titular în unitatea de învățământ respectivă. Prima se asigură din bugetul Ministerului Educației și se acordă o singură dată, indiferent de numărul de reparțizări/transferuri/pretransferuri.

În plan disciplinar, aceste acte normative cuprind o serie de abateri specifice, ca și o serie de sancțiuni disciplinare derogatorii de la normele generale din Codul muncii.

Aceste pagini nu se inserează în Consilier

Astfel, reprezintă abateri disciplinare ale personalului didactic de predare, în **învățământul preuniversitar**:

- a) faptele de violență fizică și/sau verbală îndreptate împotriva elevilor sau a colegilor;
- b) orice fapte sau atitudini care pot pune în pericol sănătatea și integritatea fizică sau psihică a antepreșcolariilor/preșcolariilor/elevilor;
- c) manifestarea convingerilor politice și prozelitismul religios în spațiul școlar;
- d) activitatea de desfășurare a meditațiilor cu elevii de la propria clasă;
- e) încălcarea dispozițiilor legii, a obligațiilor din prezentul titlu, a normelor statutului profesiei, deciziilor obligatorii ale organelor profesiei la nivel național sau ale unității de învățământ al cărei angajat este sau în cadrul căreia prestează activități de predare-învățare-evaluare cu antepreșcolarii/preșcolarii/elevii;
- f) fapte de natură să aducă atingere imaginii, demnității sau drepturilor copiilor/elevilor și familiilor acestora ori să prejudicieze onoarea și/sau prestigiul unității/instituției, interesul învățământului.

Sanțiunile disciplinare care se pot aplica personalului didactic de predare, în raport cu gravitatea abaterilor, sunt:

- a) avertisment scris;
- b) reducerea salariului de bază, cumulat, când este cazul, cu indemnizația de conducere, de îndrumare și control, cu până la 15%, pe o perioadă de 1-6 luni;
- c) suspendarea, pe o perioadă de până la 3 ani, a dreptului de înscriere la un concurs pentru obținerea gradației de merit, pentru ocuparea unei funcții de conducere, de îndrumare și de control ori a unei funcții didactice superioare;
- d) suspendarea, pe o perioadă de până la 3 ani, a dreptului de a face parte din comisiile de organizare și desfășurare a examenelor naționale;
- e) desfacerea disciplinară a contractului individual de muncă.

În **învățământul superior**, personalului didactic și de cercetare, personalul didactic și de cercetare auxiliar, precum și cel de conducere din învățământul superior li se pot aplica următoarele sancțiuni disciplinare:

- a) avertismentul scris;
- b) diminuarea cu până la 20% a salariului de bază pe o durată de cel mult 2 ani;
- c) suspendarea, pentru o perioadă determinată de timp, dar nu mai mult de 5 ani, a dreptului de înscriere la un concurs pentru ocuparea unei funcții didactice superioare ori a unei funcții de conducere sau de exercitare a calității de membru în comisii de doctorat, de masterat sau de licență;
- d) destituirea din funcția de conducere din învățământ;
- e) desfacerea disciplinară a contractului de muncă.

Sanțiunea disciplinară se aplică numai după efectuarea cercetării faptei sesizate, audierea celui în cauză și verificarea susținerilor făcute de acesta în apărare. Pentru cercetarea abaterilor disciplinare săvârșite de personalul didactic și de cercetare se constituie comisii de analiză formate din 3-5 membri, cadre didactice sau de cercetare care au funcția didactică/de cercetare cel puțin egală cu a celui care a săvârșit abaterea și un reprezentant al organizației sindicale, după caz.

În ceea ce privește **pensionarea din învățământul preuniversitar**, Legea nr. 198/2023 prevede că, cu cel puțin 30 de zile calendaristice, anterior împlinirii condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare, personalul din învățământul preuniversitar poate opta pentru continuarea executării contractului individual de muncă până la împlinirea vârstei standard de pensionare prevăzute de lege pentru bărbați, respectiv vârsta de 65 de ani. Angajatorul nu poate îngradi sau limita acest drept.

Personalul didactic care a optat pentru continuarea executării contractului individual de muncă până la împlinirea vârstei de 65 de ani beneficiază de toate drepturile personalului didactic. Personalul didactic de predare, de conducere, de îndrumare și control se pensionează pentru limită de vârstă, anticipat și anticipat parțial, la data încheierii anului școlar în care împlinește vârsta standard de pensionare sau, după caz, în situația pensiei anticipate și anticipate parțial, vârsta standard redusă cu cel mult 5 ani. Prin derogare de la art. 56 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 53/2003, republicată, cu modifică-

rile și completările ulterioare, în cazul personalului didactic care se pensionează în aceste condiții, contractul individual de muncă încetează de drept la data încheierii anului școlar în care solicită pensionarea.

Personalul didactic de predare titular din învățământul preuniversitar cărui nu i s-a emis decizia de pensionare poate fi menținut, la cerere, anual, ca titular în funcția didactică, și peste vârsta standard de pensionare, până la vârsta de 70 de ani. Cererea se soluționează în termen de 30 zile de la data înregistrării la secretariatul unității de învățământ, prin decizie motivată care se comunică în termen de 5 zile lucrătoare de la data emiterii. Decizia poate fi contestată, în condițiile legii.

În ceea ce privește pensionarea din învățământul universitar, Legea nr. 199/2023 prevede

că personalul didactic și de cercetare se pensionează la împlinirea vârstei de 65 de ani. La cererea cadrului didactic, se poate menține statutul de titular până la finalul anului universitar în care împlinește vârsta de pensionare. Senatul universitar din instituțiile de învățământ superior de stat, particulare și confesionale, în baza criteriilor de performanță profesională și a situației financiare, poate decide continuarea activității unui cadru didactic sau de cercetare după pensionare, în baza unui contract pe perioadă determinată de un an, cu posibilitatea de prelungire anuală conform carterii universitare, fără limită de vârstă.

Prin excepție, în cazul în care instituțiile de învățământ superior nu pot acoperi normele cu titulari, pot hotărî menținerea calității de titular în învățământ și/sau în cercetare, cu toate drepturile și obligațiile ce decurg din această calitate, pe baza evaluării anuale a performanțelor academice, după o metodologie stabilită de senatul universitar.

3. Pensionarea anticipată

De regulă, cuantumul pensiei anticipate parțiale se stabilește raportat la cuantumul pensiei pentru limită de vârstă, prin diminuarea acestuia în raport cu stagiul de cotizare realizat și cu numărul de luni cu care s-a redus vârsta standard de pensionare.

Legea nr. 212/2023 pentru modificarea art. 65 alin. (5) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 629 din 10 iulie 2023, a introdus însă o **excepție**.

Astfel, persoanele care au locuit cel puțin 30 de ani în zonele afectate de poluarea remanentă din cauza extracției, preparării și arderii cărbunelui

sau a șisturilor bituminoase, a extracției și preparării minereurilor de uraniu, a extracției și prelucrării minereurilor feroase și neferoase cu conținut de praf sau de emisii de gaze cu efect de seră, de amoniac și derivate, de cupru, plumb, sulf, azot, fosfor, cadmiu, arseniu, zinc, mangan, fluor, clor, feldspat și siliciu ori de radiații din minereuri radioactive, hidrogen sulfurat, crom trivalent, crom hexavalent, cianuri, de pulberi metalice și/sau de cocs metalurgic, a prelucrării țițeiului sulfuros, desulfurarea benzinei, a țițeiului parafinos și neparafinos, a distilării țițeiului în vederea producerii păcurii și a uleiurilor, pe o rază de 8 km în jurul localității în care se află situl contaminat, beneficiază de reducerea vârstei standard de pensionare cu 2 ani, fără nicio penalizare.

4. Biletele de valoare

Potrivit Legii nr. 187/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2018 privind acordarea biletelor de valoare, publicată în Monitorul Oficial nr. 613 din 22 iunie 2022, valoarea nominală a unui **tichet de masă** nu poate depăși suma de 30 de lei. Această valoare se va majora însă la 35 de lei, începând cu 1 au-

gust 2023, iar începând cu 1 ianuarie 2024, la 40 de lei.

Semnalăm că în zilele în care au absentat pentru urgențe familiale, în condițiile art. 152² din Codul muncii, salariații nu beneficiază de tichete de masă.

În ceea ce privește **voucherele de vacanță**, trebuie arătat că acestea nu intră în baza de calcul al contribuțiilor sociale în limita a șase salarii de bază minime brute pe țară, dar contravaloarea lor este supusă impozitării în luna în care au

fost acordate salariatului indiferent de valoare. În anul 2023, raportat la salariul minim brut pe țară de 3.000 lei, se pot acorda vouchere de vacanță în cuantum de 18.000 lei.

5. Avertizorii

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a avut prilejul de a se pronunța cu privire la concedierea unui avertizor, în Cauza Poienaru împotriva României, publicată în Monitorul Oficial nr. 556 din 21 iunie 2023.

În cauză, un angajat al unei instituții publice din România a publicat pe internet o serie de informații privind instituția sa, precizând că există o serie de nereguli în recrutarea anumitor funcționari, numirea în funcțiile de director și în gestionarea de către APIA a fondurilor publice, inclusiv a celor de la bugetul Uniunii Europene

Instanțele naționale au menținut concedierea. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a

statuat însă că instanțele naționale sesizate de reclamant nu au analizat în ce măsură acesta poate beneficia de protecția legală a avertizorilor de integritate. Curtea a reținut că neregulile invocate de reclamant erau unele de interes, nereguli pe care reclamantul le sesizase anterior superiorilor fără a primi răspuns. În plus, instanța europeană a considerat că instanțele naționale nu au analizat dacă afirmațiile reclamantului au fost unele de fapt sau judecări de valoare și că nu s-a stabilit care era prejudiciul suferit de directorul instituției. În fine, Curtea a considerat că statul nu a asigurat un just echilibru între interesele aflate în balanță prin aplicarea celei mai severe sancțiuni reclamantului.

6. Psihologii

Noua Lege nr. 211/2023 pentru completarea art. 13 din Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 634 din 11 iulie 2023, include în vechimea în muncă și perioade în care psihologul a lucrat ca liber-profesionist.

Astfel, perioada în care psihologul cu drept de liberă practică își exercită profesia în una dintre următoarele forme de organizare: cabinete individuale, cabinete asociate, societăți civile profesionale sau în temeiul unor contracte de muncă și furnizează servicii psihologice – **constituie vechime în muncă și în specialitate**, cu excepția perioadei în care acesta a avut suspendată calitatea de membru al Colegiului Psihologilor din România, cu îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții:

a) serviciile psihologice furnizate au produs, în anul supus asimilării vechimii în muncă, venituri nete a căror valoare este cel puțin egală cu de 12 ori cuantumul salariului

minim brut pe țară garantat în plată, stabilit, potrivit legii, pentru anul respectiv;

b) a achitat contribuțiile datorate bugetului asigurărilor sociale de stat.

Dovada îndeplinirii condițiilor de natură financiară se face cu următoarele documente:

a) declarațiile privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, impozitului pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate, conform dispozițiilor Ordinului nr. 165/7/1.272/456/2023 pentru aprobarea modelului, conținutului, modalității de depunere și de gestionare a „Declarației privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, impozitului pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate”, publicat în Monitorul Oficial nr. 119 din 10 februarie 2023;

b) declarațiile nominale ori individuale de asigurare în sistemul public de pensii, prevăzute de art. 7 alin. (1) și art. 11 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare.